

EGs strukturfonder

ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉN

Utvärderingsplan för åtta Regionala strukturfondsprogram 2014–2020

13 november 2017 (DRAFT)

Innehåll

1. Utgångspunkter
 - 1.1. Syftet med utvärderingsplanen
 - 1.2. Rapportering
2. En struktur för lärande utvärdering
 - 2.1. Utveckling av utvärderingsunderlag
 - 2.2. Programövergripande tematisk utvärdering
 - 2.3. Lärande och samverkan
3. Ramverk för genomförande
 - 3.1. Styrning och ledning
 - 3.2. Kontakt med vetenskap och beprövad erfarenhet
 - 3.3. Kommunikation
 - 3.4. Tidplan
 - 3.5. Budget
4. Planerade utvärderingar

1. Utgångspunkter

Målet för EUs sammanhållningspolitik under programperioden 2014-2020 är att bidra till smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla.¹ Det är det överordnade målet för samtliga Europeiska struktur- och investeringsfonder (ESI-fonder). Enligt Partnerskapsöverenskommelsen ska Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden) bidra till måluppfyllelsen genom att främja regional konkurrenskraft och hållbar tillväxt. Regionalfonden ska även utgöra ett instrument för samarbete över länsgränser samt underlätta långsiktiga insatser utifrån regionala och nationella prioriteringar.²

Strukturfondernas uppgift är inte att bedriva reguljär verksamhet utan att finansiera nyskapande projekt som leder till strukturomvandling och hållbar tillväxt i Europa. Det är därför viktigt att det i genomförandet av programmen etableras kunskap om hur fonderna används och vad insatserna leder till. Det är en förutsättning för styrning och utveckling av politiken på alla nivåer i det flernivåsystem som gemensamt ansvarar för genomförandet. Det finns också ett legitimt krav från medborgare och näringsliv att få veta om de resurser som avsätts bidrar till att uppnå målen för sammanhållningspolitiken. Därmed krävs ett väl utvecklat system för att samla in, analysera och sprida information om de insatser som genomförs.

Övervakningskommittéerna (ÖK) har enligt förordningen ansvar för utvärdering av ESI-fonderna under programperioden. Utvärderingsarbetets omfattning och inriktning ska beskrivas i planer som ska läggas fram för ÖK senast ett år efter att de operativa programmen antagits.³ Utvärderingsplanerna ska bidra till ökad systematik i utvärderingsinsatserna och stärka den logiska kedjan från programmets målsättningar och planerade aktiviteter till resultat och effekter. I förhållande till föregående programperiod läggs större vikt vid utvärderingarnas förmåga att fånga programmets resultat och effekter.

Föreliggande plan beskriver hur Tillväxtverket på uppdrag av ÖK kommer att fullfölja utvärderingsuppdraget under programperioden 2014–2020 för de åtta regionala strukturfondsprogrammen.

1.1 Syftet med utvärderingsplanen

Det övergripande syftet med utvärdering är enligt förordningen *”att förbättra kvaliteten på programmets utformning och genomförande samt att bedöma deras effektivitet och verkan”*⁴. Med andra ord ska utvärderingen både formativt bidra till ökad kvalitet i genomförandet och summera insatsernas resultat och effekter. Utvärderingsplanen är ÖK:s styrinstrument för genomförande av utvärderingsinsatser under programperioden.

Utifrån kommissionens riktlinjer syftar planen specifikt till att:

- förbättra utvärderingarnas kvalitet genom noggrann planering, inklusive identifiering och insamlande av nödvändig statistik och information;

¹ Europa 2020 - En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, Meddelande från kommissionen KOM(2010) 2020.

² Partnerskapsöverenskommelsen, Regeringens skrivelse 2013/14:218, En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020, N2015/5297/RT.

³ CPR Art. 114.

⁴ CPR Art. 54.

- möjliggöra välinformerad styrning och beslutsfattande grundat på utvärderingsresultat i genomförandet av programmen;
- utgöra ett ramverk för planering av resultat- och effektutvärderingar;
- garantera att information från utvärderingar finns tillgänglig till årsrapporter och framstegsrapporter;
- underlätta kommissionens syntetisering av utvärderingsresultat från olika medlemsstater och utbyte av utvärderingsresultat mellan medlemsstater;
- säkerställa att tillräckliga resurser avsätts för utvärdering under programperioden.⁵

Enligt kommissionens riktlinjer ska utvärderingsplanen tydliggöra utvärderingsinsatsernas syfte och omfattning. Den ska även innehålla ett organisatoriskt ramverk för genomförande av programutvärdering där ansvar, rollfördelning, samverkan och tillgång till nödvändig utvärderingskompetens beskrivs. En strategi för hur utvärderingsresultaten ska komma till användning och kommuniceras ska ingå liksom en tidplan och en budget. Planen ska också innehålla en lista över planerade programutvärderingar inklusive en tidplan för varje utvärdering. Utvärderingarnas inriktning och tematik bör också beskrivas och motiveras i planen.⁶

Utvärderingsplanen är ett levande dokument. ÖK ser årligen över planen och föreliggande revision har gjorts 2017. ÖK har även tillsatt ett särskilt utskott i syfte att följa och bidra till utvärderingsarbetet. Listan på planerade utvärderingar är öppen för tillägg och förändring. Mer specifik information om utvärderingarnas inriktning, metodval och tillgänglig data samt en mer detaljerad tidplan och budget tillhandahålls separat i samband med att specifika utvärderingsinsatser är förestående.⁷

1.2 Rapportering

ÖK ska genom utvärderingsplanen garantera att utvärderingar genomförs under programperioden i förhållande till målen i Europeiska unionens strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt för alla. De ska även garantera att det minst en gång under programperioden genomförs en utvärdering som bedömer hur stödet från fonderna har medverkat till att nå de särskilda målen under respektive investeringsprioritering i programmen.⁸

Sammanställningar av genomförda utvärderingar har och kommer inkluderas i de årsrapporter som förvaltande myndighet lämnar till kommissionen årligen från 2016 till slutet av programperioden. Därutöver har programutvärderingen för 2017 samt kommer programutvärderingen för 2019 bidra till den utökade rapporteringen med följande:

- Bedömning av programmets måluppfyllelse med avseende på de särskilda målen under respektive investeringsprioritering i respektive program.

⁵Guidance Document on Evaluation Plans, Mars 2014

⁶Guidance Document on Evaluation Plans, Mars 2014

⁷I enlighet med Guidance Document on Evaluation Plans, Mars 2014

⁸CPR Artikel 54-56

- Bedömning av programmets bidrag till önskad förändring av angivna resultatindikatorer.
- 2019 ska programutvärderingen göra en bedömning av programmets bidrag till EU strategi för smart, hållbar och inkluderande tillväxt.⁹

Måluppfyllelsen ska utvärderas med utgångspunkt i Regionalfondens uppdrag och med hänsyn till programmets omfattning i förhållande till BRP i aktuellt programområde, där så är lämpligt.¹⁰

2. En struktur för lärande utvärdering

För programperioden 2014–2020 har Tillväxtverket utarbetat en struktur för lärande utvärdering. Strukturen grundar sig på lärdomar från föregående programperiod och utgår från kommissionens krav och förväntningar samt den nationella strategins betoning av en resultatriktad och kunskapsbaserad regional tillväxtpolitik. Strukturen består av tre delområden:

- Utveckling av utvärderingsunderlag
- Programövergripande tematisk utvärdering
- Lärande och samverkan

2.1 Utveckling av utvärderingsunderlag

En förutsättning för att kunna genomföra programutvärderingar av hög kvalitet är att det finns tillgång till relevant information. Det handlar dels om information från projektutvärdering och dels om information som registreras i rapporteringssystemet i samband med uppföljning av programmen. Därutöver handlar det om identifikation av annan relevant information och statistik som är användbar i samband med exempelvis utvärdering av programmets bidrag till utvecklingen av angivna resultatindikatorer. Detta kan summeras enligt nedan:

- Projektutvärdering
- Uppföljning
- Information och statistik

Projektutvärdering

I nuvarande programperiod har kraven på projektutvärdering höjts. Från att tidigare enbart ha omfattat stora projekt ställs nu krav på samtliga projekt att planera och genomföra utvärderingsinsatser. Formen för utvärdering kan skilja sig åt. Mindre projekt (med under 3 mkr i ERUF finansiering) kan själva genomföra utvärderingsinsatser medan större projekt ska upphandla extern utvärdering. Stora projekt (med över 10 mkr ERUF finansiering) ska ha löpande externa utvärderingsinsatser om inte särskilda skäl föreligger.¹¹

I syfte att höja kvaliteten och få en ökad systematik och transparens i projektutvärderingen har Tillväxtverket utarbetat riktlinjer för projektutvärdering i form av en evidenssäkrad utvärderingsmetodik. Dess innehåll kan sammanfattas i

⁹ Guidance document och monitoring and evaluation, Concepts and recommendations

¹⁰ CPR Artikel 54

¹¹ Särskilda skäl kan vara om det rör sig om projekt som följer en enkel och tydlig insatslogik.

3P, som anger relevanta utvärderingsperspektiv, och 3N, som anvisar lämpliga utvärderingsmetoder.

- **P1: Projektlogik** beskriver sambandet mellan projektets aktiviteter och dess mål. Hur är det tänkt att projektet ska nå sina mål? Vad grundar sig det antagandet på? Ligger de genomförda aktiviteterna i linje med projektlogiken? Sker det förändringar under projektets genomförande som gör att projektlogiken bör justeras?
- **P2: Processen** handlar om hur projektet ska ge avtryck i den lokala och regionala miljön. Vem eller vilka i det omkringliggande samhället kan ta vid där projektet slutar, föra resultaten vidare och bidra till långsiktiga effekter?
- **P3: Public debate** syftar till informationsspridning och lärande. Hur använder projektet kommunikation och lärande för att skapa ringar på vattnet och nå de långsiktiga målen?
- **N1: Nyckelaktiviteter** är aktiviteter som för projektet framåt, mot målen. Vad har projektet gjort? Vilka dokumenterade utfall och resultat har det lett till?
- **N2: Nyckelpersoner** är yrkespersoner och experter. Det kan vara personer som deltar i genomförandet, men det är också viktigt att involvera personer som står utanför projektet, men som har insyn i det område där projektet försöker åstadkomma en förändring. Vad anser nyckelpersonerna om projektets förmåga att påverka och åstadkomma en förändring i riktning mot målen?
- **N3: Nyckeltal** är kvantitativ information och statistik som skapar underlag för kvalificerade bedömningar. Hur många eller hur stor andel av de som berörs av projektet anser att insatserna bidrar till att lösa de problem eller åstadkomma den utveckling som eftersträvas?

Sammantaget skapar den evidenssäkrade utvärderingsmetodiken en grund för analys av insatserna, värderar aktiviteterna, fångar resultaten och utvärderar om dessa sammantaget kan anses leda till långsiktigt hållbara effekter. Metodiken bidrar till utveckling av utvärderingsunderlaget och ligger i linje med kommissionens krav och förväntningar om att genomföra utvärderingar på ett sätt som möjliggör överskådliga jämförelser mellan projekt och program.

Uppföljning

En bidragande orsak till att kraven på utvärdering innefattar alla projekt är att inrapportering av ett flertal utfallsindikatorer kräver att projekten genomför särskilda utvärderingsinsatser för att kunna rapportera utfall. Som ett stöd till projekten tillhandahåller Tillväxtverket instruktioner om hur projekten ska gå tillväga för att samla information kring dessa indikatorer. Därmed bidrar utvärderingsarbetet till att höja kvaliteten i rapporteringssystemet. För ett flertal aktivitetsindikatorer (exempelvis antal företag som får stöd, antal nya företag som får stöd och sysselsättningsökning i företag som får stöd) utgör företagets organisationsnummer grunden för rapporteringen. Det är en förändring av uppföljningssystemet i förhållande till föregående programperiod som bidrar till ökad kvalitet i utvärderingsunderlaget. Användningen av organisationsnummer är dock inte okomplicerad och en utveckling av resonemanget kring för vilka typer av

resultat organisationsnummer är ett stöd kommer vara relevant i pågående och kommande utvärderingar.

Information och statistik

Rapporteringen av organisationsnummer skapar också förutsättningar för användning av olika typer av kvantitativa utvärderingsmetoder – exempelvis kontrafaktiska analyser av långsiktiga resultat och effekter. Vilken typ av metod som är lämplig att använda beror på vilken typ av insatser som genomförs i programmen. Utvärderingsarbetet har därför sett över och kategoriserat de beviljade projekten i syfte att bland annat identifiera områden som lämpar sig för kvantitativa utvärderingsmetoder. I samband med det kommer även metoder för identifiering av så kallade "tvillingföretag" att undersökas i relevanta fall. Därutöver kommer Tillväxtverket inom ramen för programutvärderingen kontinuerligt följa och i en del fall driva utvecklingen av metoder och statistik för resultat- och effektutvärdering under programperioden.

2.2 Programövergripande tematiska utvärderingar

Programperioden 2014–2020 kännetecknas av ett tematiskt fokus. I syfte att utveckla och förbättra systemet för lärande i programgenomförandet samt öka möjligheterna att fånga och dokumentera programmens resultat föreslog Tillväxtverket en tematisk programövergripande ansats för programutvärderingarna. Det innebär att enskilda utvärderingar har ett tematiskt fokus och täcker samtliga åtta (ibland nio) program. Utvärderingsresultat kommer dock fortsatt att rapporteras och sammanställas på programnivå.

En tematisk ansats har flera fördelar. Det skapar förutsättningar att knyta specifik kompetens till utvärderingarna, vilket i sin tur stärker förmågan att bedöma projekten och programmens innehåll. Att utvärderingarna bedrivs på programövergripande nivå bidrar också till att skapa möjligheter till jämförelser, mellan program, mellan olika ESI fonder och mellan länder. Därigenom skapas en bra grund för lärande såväl regionalt som nationellt och internationellt samt mellan olika nivåer i genomförandesystemet.

Tillväxtverket föreslog att utvärderingar görs på följande teman, och detta arbete pågår nu:

- Genomförandeorganisationens arbetsätt
- Tematiska mål
- Effekter

Utvärdering av genomförandeorganisationens arbetsätt

Tidigt under programperioden gjordes en utvärdering av genomförandeorganisationens arbetsätt, rutiner och praktiska hantering av programmen. Syftet var att på ett tidigt stadium kunna bidra med ett underlag som kan förbättra kvaliteten i programgenomförandet. Några frågor av särskilt intresse gällde genomförandeorganisationens arbetsätt för initiering, bedömning och urval av projekt, arbetsätt för samordning mellan ESI fonderna i enlighet med Partnerskapsöverenskommelsens ambition och arbetsätt för att förenkla för projektägare. Ett annat område av intresse är näringslivets medverkan. I syfte att skapa underlag för jämförelse och främja fonsdsamordning eftersträvade Tillväxtverket samordning med Landsbygdsprogrammet och Socialfonden i genomförandet av utvärderingsinsatsen. Denna utvärdering slutfördes våren 2017 och har bidragit till att klargöra vikten av att ha med en tydlig effektlogik redan

från början, vid riggningen av program och projekt, för att kunna följa upp och utvärdera program och projekt på ett sätt som bidrar till lärande och utveckling. Vidare framkom möjligheten att göra en kategorisering av projekt utifrån insatslogik (till exempel som de fyra insatslogiker som identifierats vid utvärderingen av genomförandeorganisationen: direktspåret, insatsspåret, utvecklingsspåret samt samverkansspåret). Detta ses som ett fruktbart angreppssätt och finns med i dialogen kring kommande etapper och utvärderingar. Ytterligare ett resultat från genomförda utvärderingsinsatser är att näringslivets medverkan ökat i denna programperiod jämfört med föregående. Akademin deltagande har däremot minskat något vilket vi ser inom forskning och innovation och detta utgör en utmaning då högskolor/universitet är erfarna projektägare.

Utvärdering av tematiska mål

I framtagandet av de operativa programmen för Regionalfonden har Sverige bestämt att insatser ska göras inom fem av totalt elva tematiska målen: 1) Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation. 2) Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på IKT. 3) Öka konkurrenskraften hos SMF. 4) Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer. 7) Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nät-infrastruktur. Enligt kommissionen ska 80 procent av medlen användas till tematiska målen 1, 2, 3 och 4 och minst 20 procent ska allokeras till tematiskt mål 4.

Beroende på ämnesområdets karaktär kan utvärdering av tematiska mål göras löpande eller under en begränsad tid. Löpande utvärdering innebär att Tillväxtverket i början av programperioden upphandlar utvärderingskonsulter som får i uppdrag att följa och utvärdera insatserna inom ett specifikt område på programövergripande nivå under programperioden. Därigenom skapas goda förutsättningar för utvärderarna att på ett tidigt stadium kan bidra till utveckling av programmen och bli en aktiv del av lärandet och återföringen av kunskap i genomförandet. Tillväxtverket föreslog att löpande utvärdering genomförs av insatserna inom tematiskt mål 1, 3 och 4 och fick detta godkänt av ÖK, varvid detta nu sker. Inom tematiskt mål 2 och 7 samt för området Hållbar stadsutveckling föreslogs tidsbegränsade utvärderingsinsatser, vilket också godkändes och nu utförs. För utvärderingen av tematiskt mål 4 gjordes ett uppehåll i väntan på eventuella programändringar efter etapp ett av utvärderingen, men utvärderingen kommer att återupptas under våren 2018.

En viktig uppgift för utvärderingarna av tematiska mål är att bedöma programmens resultat i förhållande till resultatindikatorerna. Det görs på olika sätt varav ett är att kritiskt granska huruvida genomförandet följer en program- och projektlogik som utifrån befintlig kunskap och erfarenhet kan antas ha en positiv påverkan på resultatindikatorn. Som underlag för bedömningarna kan exempelvis tidigare utvärderingar av liknande insatser användas eller utlåtanden från experter inom området (peer review). Inför rapporteringen 2019 är ambitionen även att fånga insatsernas resultat genom särskilda studier av utvecklingen hos medverkande aktörer. Sammantaget skapar detta underlag för utvärdering av programmens bidrag till förändring av resultatindikatorerna.

Inom tematiskt mål 2 görs särskilda insatser för att utvärdera effekterna av satsningarna på utbyggnad av bredbandsinfrastruktur. Detta sker i samverkan med Jordbruksverket samt Post- och telestyrelsen.

Tematiska utvärderingar ska också fånga upp hur arbetet med de horisontella principerna har integrerats i programgenomförandet med koppling till respektive tema. Det är viktigt att de horisontella kriterierna integreras väl så att de inte blir ett sidospår som hamnar utanför programmets genomförande. Utvärderingarna kom dock i den första etappen fram till att det fanns betydande brister i hur väl de horisontella kriterierna integrerats. Ambitioner är alltså att stärka de horisontella kriterierna inom de tematiska utvärderingarna, men det finns en beredskap för att tillsätta en separat utvärdering med detta fokus om de tematiska utvärderingarna inte lyfter perspektivet tillräckligt tydligt. Frågan gäller samtliga horisontella perspektiv, men med hänsyn till utvecklingen i vår omvärld har mångfaldsfrågan aktualiserats ytterligare.

I det tematiska utvärderingsuppdraget ligger att aktivt medverka i aktiviteter kring lärande och regelbundet arbeta med spridning och återföring av resultat. I uppdraget ingår att leverera årliga rapporter på programnivå, vilket är av central betydelse för återföringen av kunskap till Strukturfondspartnerskapet och de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna. De årliga rapporterna utgör även underlag dels till Tillväxtverkets årliga rapportering till kommissionen dels till de framstegsrapporter som Sverige har levererat 2017 och kommer leverera till kommissionen 2019. Synteser från den tematiska utvärderingen kommer också att utgöra underlag till programmets slututvärdering 2022.

Inom områden som är breda till sin karaktär kan det finnas anledning att göra särskilda studier kring mer specifika teman. I vissa fall kan utvärderingsuppdraget omfatta löpande tematisk *projektutvärdering*. Det avser utvärdering där olika projekts utvärdering klustras kring ett specifikt tema. Modellen bygger på att projekten i ett tidigt skede erbjuds att medverka i en klustrad utvärderingsinsats tillsammans med andra likande projekt. Därigenom kan erfarenheter från projektutvärderingen aggregeras och analyseras på en mer övergripande nivå. Vad gäller finansieringsinstrumenten så utvärderas de separat som ett specifikt tema, men i form av tre separata utvärderingar då de gäller olika typer av riskkapitalsatsningar där olika utvärderingskompetenser behövs.

Effektutvärdering

Inför den nuvarande programperioden höjdes ambitionerna både från EU kommissionen och den nationella politiken avseende förmågan att mäta effekterna av strukturfondsinsatser och koppla dessa till programmets resultatindikatorer. Det handlar framförallt om att ställa insatsens resultat i förhållande till vad som hade hänt om insatsen aldrig hade genomförts. Frågeställningen kommer i viss utsträckning att besvaras i utvärderingarna av respektive tematiskt mål. Utöver det finns det behov av specifika effektutvärderingar som väger samman olika typer av information och kompletterar med att koppla samman nyckeltal från projekten, huvudsakligen deltagande företags organisationsnummer och geografiska hemvist, med befintlig registerbaserad mikrodata.

Eftersom det måste gå viss tid mellan det att insatsen initieras och att eventuella förändringar i företagets omsättning eller sysselsättning kan registreras kommer effektutvärderingarna att göras under senare delen av programperioden. Redan från början måste dock den information som möjliggör utvärderingarna samlas in. Det handlar framförallt om företagets organisationsnummer och om att kategorisera projekt på ett sätt som möjliggör identifiering av insatser som lämpar sig för kontrafaktiska utvärderingsmetoder. Därutöver ställer denna typ av studier

särskilda krav på tillgång till mikrodata och expertkompetens. Tillväxtverket samverkar med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser i planeringen och genomförandet av dessa insatser.

2.3 Lärande och samverkan

Den regionala tillväxtpolitiken omfattar många aktörer inom olika sektorsområden som är verksamma på olika nivåer, från lokal till regional, nationell och internationell nivå. Om utvärderingarna ska bidra till att förbättra programmets utformning och genomförande är det därför viktigt att de är relevanta utifrån olika aktörers behov samt når fram till målgrupperna i rätt tid för att kunna påverka genomförandet. För att kunna genomföra utvärderingar av hög kvalitet krävs också en hög kompetens bland såväl beställare som utförare och mottagare av utvärderingsinsatser. I genomförandet av utvärderingsuppdraget har och kommer Tillväxtverket därför kontinuerligt arbeta med dialog och samverkan i olika former samt stärka genomförandesystemets kapacitet att genomföra och lära av utvärderingar.

De huvudsakliga målgrupperna för spridning av information och lärande med utgångspunkt i utvärderingsarbetet är: Kommissionen, ÖK, Strukturfondspartnerskap och Regeringskansliet, regionalt utvecklingsansvariga aktörer, projekt, projektägare och finansiärer, berörda nationella myndigheter, aktörer och intresseorganisationer inom Regionalfondens verksamhetsområden samt allmänheten.

Tillväxtverket har under programperioden arbetat strategiskt med stöd till genomförandet av regionalfondsprogrammen genom etablering av ett nationellt tematiskt stöd. Stödet är organiserat i arbetsgrupper utifrån Regionalfondens tematiska mål och lägger stor vikt vid utveckling av system för lärande och kunskapsutveckling. Utvärderingsarbetet är en central komponent i arbetet.

I syfte att skapa en plattform för kommunikation, kompetensutveckling och dialog har Tillväxtverket initierat ett "Utvärderingsnätverk" inom ramen för den regionala samarbetsorganisationen Reglab. Deltagare i nätverket är aktörer med regionalt utvecklingsansvar samt myndigheter, intresseorganisationer och utvärderingskonsulter som är verksamma inom området regional tillväxtpolitik.

Under föregående programperiod etablerades ett samarbete mellan Tillväxtverket och ESF-rådet samt sju högskolor och universitet för att genomföra kurser i lärande utvärdering. Under denna programperiod har arbetet mer inriktats på seminarier och konferenser mot yrkesverksamma program- och projektutvärderare. Seminarieaktiviteten riktar sig till aktörer som kan omsätta och utveckla vunna utvärderingskunskaper i sitt ordinarie arbete regionalt och nationellt. Tillväxtverkets utvärderingsgrupp har en aktiv roll i de utbildningsinsatser som genomförs.

Inom ramen för den löpande tematiska utvärderingen har och kommer utvärderingsresultat regelbundet återföras till Övervakningskommittén liksom till respektive Strukturfondspartnerskap. Under genomförandet av utvärderingsuppdraget sker en löpande dialog även med utvärderingsansvariga för övriga ESI-fonder inom ramen för fondsamordningsgruppen. Syftet är att belysa komplementariteten mellan fonderna och skapa underlag för en samlad bild över fondernas sammantagna bidrag till strukturförändringar för smart och

hållbar tillväxt för alla. Detta arbete innebär vissa utmaningar, men ambitionen är fortsatt hög.

3. Ramverk för genomförande

3.1 Styrning och ledning

ÖK har ett övergripande ansvar för utvärderingsarbetet. De tre kommittéer som var verksamma under föregående programperiod har under nuvarande period ersatts av en gemensam kommitté för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och en för det nationella regionalfondsprogrammet. De två kommittéerna är ägare av var sin utvärderingsplan, varav föreliggande plan gäller de åtta regionala strukturfondsprogrammen. De två ÖK har gemensamma möten och inom ramen för ÖK:s arbete kommer planen vara föremål för årlig översyn och revideras efter halva programperioden, vilket nu sker (2017).

De två utvärderingsplanerna utgör grunden för de utvärderingsinsatser som bedrivs under programperioden. De skiljer sig åt på vissa punkter, men det finns också betydande likheter. Strukturen för lärande utvärdering omfattar båda planerna och de tematiska utvärderingarna genomförs programövergripande. Därutöver står det nationella regionalfondsprogrammet för en del av finansieringen av det nationella stöd som riktas till de regionala strukturfondsprogrammets processer inom tematiskt mål 4. Ett gemensamt utskott för utvärderingsfrågor har därför bildats för Regionalfondens två ÖK.

Utskottets huvuduppgift är att vara ett forum för att diskutera utvärderingsfrågor liksom preliminära utvärderingsrapporter samt samordna insatser för kunskapsspridning och lärande. När så är relevant har och bör utskottets möte samordnas med motsvarande utskott inom Socialfonden. Utskottet sammanträder en gång mellan varje ÖK möte.

Tillväxtverket ansvarar för det operativa utvärderingsarbetet via en funktion på myndighetens Enhet för Uppföljning och Utvärdering. Därmed följs kommissionens rekommendation att utvärderingsuppdraget separeras från de organisatoriska enheter som ansvarar för genomförandet av programmen.¹² Utvärderingsfunktionen ansvarar för utvärderingsplanens utformning, utveckling och genomförande. Det innebär att funktionen ansvarar för att planera, beställa och övervaka utvärderingsinsatser, syntetisera, rapportera och sprida utvärderingsresultat samt aktivt bidra till utveckling av ett system för lärande.

3.2 Kontakt med vetenskap och beprövad erfarenhet

För programperioden 2014–2020 hade Tillväxtverket ambitionen att inrätta en vetenskaplig referensgrupp. Detta har tillgodosetts genom att medlemmar av forskarsamhället har bjudits in och deltagit vid de seminarier och konferenser som har och kommer anordnas, samt att till varje programutvärdering har tematiska experter knutits. Dessa har haft fördjupad akademisk förståelse avseende utvärderingens principer och metoder och eller praktisk utvärderingserfarenhet samt viss kunskap om de förutsättningar som råder inom Regionalfondens verksamhetsområden. De har utgjort ett värdefullt stöd i genomförandet av

¹² Guidance document on monitoring and evaluation – Concepts and recommendations, EU Commission, January 2014.

utvärderingsinsatser genom att bidra med kunskap och beprövad erfarenhet. Detta arbetssätt avses fortlöpa hela programperioden.

3.3 Kommunikation

I syfte att utveckla formerna för kommunikation och lärande har Tillväxtverket etablerat arbetsgrupper, nätverk och former för dialog med relevanta intressenter och målgrupper (se vidare avsnitt 2.3). I enlighet med kommissionens krav har och kommer fortsatt därtill alla utvärderingar liksom utvärderingsplanerna publiceras och spridas.¹³ Ett minimum är tillgängliggörande på egna webbplatser. En ambition för programperioden är alltså att utveckla den resultat- och kunskapsbank som redan finns och där resultat från uppföljning och utvärdering samlas. Kunskapsbanken kan utgöra ett viktigt verktyg i erfarenhetsåterföring och kunskapsbildning. Det är viktigt att den utformas som ett intelligent sökverktyg så att resultat och kunskaper på ett enkelt och dynamiskt sätt kan utgöra inflöde när nya projekt och programinsatser initieras, prioriteras och genomförs.

3.4 Tidplan

Ett viktigt syfte med utvärderingsplanen är att garantera att relevant information finns tillgänglig till årsrapporter och framstegsrapporter. Utvärderingsplanen innehåller därför en indikativ tidplan. Årsrapporter har och kommer att lämnas till kommissionen 31 maj varje år från 2016 och framåt, förutom 2017 och 2019 då de lämnas 30 juni. Årsrapporterna som lämnades 2017 och kommer att lämnas 2019 innefattar utökade krav, framförallt på resultat och delmålsuppfyllnad. Framstegsrapporter har i enlighet med förordningen lämnats in samlat den 31 augusti 2017 och kommer att lämnas in den 31 augusti 2019. Därutöver ska en slutrapport lämnas in 31 december 2022. Förvaltande myndighet lämnar underlag till rapporterna före slutligt leveransdatum. För att kunna sammanställa information till respektive rapporteringstillfälle måste leveranser från utvärderingsinsatserna därför ske några månader i förväg. Detta är utgångspunkten i följande indikativa tidplan.

¹³ CPR Artikel 54-56

Tabell 1: Indikativ tidplan

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leveranser inför rapportering till kommissionen			Årsrapport	Årsrapport Framstegsrapport	Årsrapport	Årsrapport Framstegsrapport	Årsrapport	Årsrapport	Slutrapport
Utvärdering av genomförande-organisationen			Start 02-	Slutrapport 02-					
Löpande tematiska utvärderingar (TO 1, 3 och 4).		Start 12-	Delrapportering 02-	Utökad delrapportering 01-	Delrapportering 02-	Utökad delrapportering 01-	Delrapportering 02-	Slutrapport 09-	
Tematiska utvärderingar (TO 2, 7 och HSU)*				Rapportering 01 -		Rapportering 01-			
Effektutvärdering							Start 06-	Slutrapport 06-	

*De tematiska utvärderingarnas inom TO 2 och 7 samt för hållbar stadsutveckling kommer att variera i tid och omfattning.

3.5 Budget

Sammanlagt föreslås drygt 37 mkr läggas på konkreta utvärderingsinsatser på programnivå under programperioden. Övriga kostnader inkluderar exempelvis inköp av statistik, utvärderingskompetens, utbildning och lärande samt resultatspridning uppskattas uppgå till drygt 9 mkr. Sammantaget ger det en indikativ budget på närmare 47 mkr för programperioden.

4. Planerade utvärderingar

De svenska regionalfondsprogrammen har tagits fram i en bred samverkan. De bygger på Europa 2020-strategin, Partnerskapsöverenskommelsen och regeringens direktiv för utformningen av de regionala strukturfondsprogrammen (nationella riktlinjer). Erfarenheter från programperioden 2007–2013 har påverkat programmens utformning. Vidare har de horisontella principerna integrerats på ett tydligare sätt. Programmen bygger också på de behov och förutsättningar som finns i respektive NUTS II-område och som tydliggörs i de regionala utvecklingsplanerna och strategierna. Programmen skiljer sig därmed till viss del åt, men det finns också betydande likheter.

Som tidigare nämnts kännetecknas programperioden 2014–2020 av ett tydligare tematiskt fokus. Detta återspeglas också i programmen där samtliga åtta program har valt att prioritera satsningar inom tematiskt mål 1, 3 och 4. Fem av programmen har även valt tematiskt mål 2 och två har tematiskt mål 7. Därtill har tre av programmen kopplat samtliga insatser eller specifika delar av programmet till området hållbar stadsutveckling (HSU).

Tabell 3: Programområde och tematiska mål

Programområde	Tematiskt mål 1	Tematiskt mål 2	Tematiskt mål 3	Tematiskt mål 4	Tematiskt mål 7	HSU
Övre Norrland	X	X	X	X	X	
Mellersta Norrland	X	X	X	X	X	
Norra Mellansverige	X	X	X	X		
Stockholm	X		X	X		X
Östra Mellansverige	X		X	X		
Småland och öarna	X	X	X	X		
Västssverige	X		X	X		X
Skåne-Blekinge	X	X	X	X		X

Utifrån programmens övergripande inriktning och kommissionens krav på rapportering har följande lista över planerade utvärderingar utarbetats.

Tabell 4: Lista med planerade utvärderingar

Utvärdering	Tidsperiod
Utvärdering av genomförandeorganisationen	160201 – 170201
Löpande tematisk utvärdering - Forskning, teknisk utveckling och innovation (TO 1)	160601 – 210901
Löpande tematisk utvärdering - Ökad konkurrenskraft i SMF (TO 3)	160601 – 210901
Löpande tematisk projektutvärdering finansiella instrument (TO 3)	160801 – 210901
Löpande tematisk utvärdering - Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer (TO 4)	151201 – 210901
Tematisk utvärdering - Hållbar stadsutveckling	171009 – 190501
Tematisk utvärdering - Tillgång och användning av IKT, inklusive dynamiska effekter av bredband (TO 2)	2016 – 2019
Digitalisering inklusive projekt Kickstart	171001 – 190501
Tematisk utvärdering – Hållbara transportlösningar (TO 7)	2016 – 2019
Effektutvärdering	200601 – 210601
Samverkan	171003 – 190501
Påverkan och impact	2017 – 2018
Lokalt Ledd Utveckling genom Leader-metoden	2015 – 2024

Under ledning av SJVs utvärderingsenhet och i samverkan med ESF är TVV vidare med och utvärderar Lokalt Ledd Utveckling genom Leader-metoden.

Listan har utvecklats och kompletterats i dialog med ÖK i samband med årliga revisioner av utvärderingsplanen under programperioden och detta kommer fortgå. Information gällande utvärderingarnas specifika frågeställningar och metoder har och kommer att delges ÖK löpande under programperioden.